

La por, l'arma de la mesquinesa

written by Mireia Juanola | 3 d'agost de 2017

Heu provat mai de convèncer algú que no vol creure? Un fill adolescent, un empleat, un company, la parella... Si d'entrada es va de bona fe i el tema és profà, no té més importància, li n'expliqueu les virtuts, ho poseu bonic i somrieu esperant de convèncer-lo. Però quan l'altre continua insistint amb la seva negativa, sense voler cedir a les vostres aspiracions, la cosa ja es complica. Si el tema no és transcendent, no passa res, es pot canviar de proposta o d'interlocutor. Però si la proposta és ferma i irrenunciable es posen en marxa altres mecanismes molt més complexos.

La primera opció, com dèiem, és la seducció, en què s'expliquen les excel·lències del projecte, les virtuts de la proposta. I davant la negativa del contrincant es pot passar a la negociació, allò de cedir una mica cadascú per obtenir un benefici que satisfaci a tothom. Però per això cal predisposició i bona voluntat per ambdues bandes, voler escoltar, mirar d'empatitzar amb l'altre i, també, saber trobar l'oportunitat del canvi proposat, com una oferta de millora col·lectiva.

Però no sempre hi ha dues parts disposades a escoltar, i sobretot quan una exerceix poder sobre l'altra: un pare sobre un fill, un cap sobre un empleat o un govern poc disposat a escoltar les demandes del poble.

És quan desapareix el diàleg per ordre de la submissió, aleshores les coses es compliquen.

Heu provat mai de dissuadir un fill enamorat, a la porta de casa disposat a marxar? O algú amb un projecte brillant, que l'abandoni?, o algú carregat de raons històriques que es retracti? El millor és no fer-ho, perquè no ho aconsegiu!

Però si us entestésseu a coaccionar-lo, a prohibir-li la seva acció, i fer abús de la vostra autoritat pretesa, el resultat serà el contrari de l'esperat. Perquè quan l'autoritat s'exerceix per la força sense més raó que el pur autoritarisme irrenunciable, és just quan la suposada autoritat desapareix, i només queda la força per sotmetre. En el pitjor dels casos la força s'exerceix amb violència: un bon mastegot, un càstig exemplar, una falta greu, una suspensió del sou o qualsevol aspecte punitiu que sigui dissuasori a causa del temor que s'exerceixi sobre l'altre.

La por és una bona arma coercitiva, però que només funciona quan un encara no ha perdut del tot l'autoritat moral. Però si ja no es té gens de respecte vers aquesta, la por es converteix en un acte vexatori i pervers que només utilitza l'impotent.

Hi ha moltes maneres de fer por. Primer fent perdre els privilegis que té atorgats l'altre, després ve l'amenaça amb la força física, però en cas que no sigui possible aquesta utilització ve la intimidació mesquina sobre les pors fantasmàtiques que tot individu té, la por inconscient de la pèrdua, del greuge social, de la ruïna o fins i tot de perdre la vida; allò que ens afecta en el més profund de l'ànima, que vulnera el nostre ser. Són mecanismes subtils, però perversos, propis de persones insegures i roïnes que exerceixen l'abús de poder, quan saben que ho tenen tot perdut.

És la por que utilitza el pederasta vers l'infant quan l'amenaça que ho dirà als pares, la que usa el maltractador sobre la víctima dient-li que es quedarà a la ruïna si l'abandona, la del cap corrupte que amenaça el treballador d'acomiadar-lo o la del govern desautoritzat que envia les forces de seguretat sense cap causa oberta...La por és l'arma de la mesquinesa.

Ja fa temps que hom sap que els poders, sobretot els totalitaris, la utilitzen com a arma de força per reprimir la

població. Però, és clar, només funciona sobre aquells qui ja han rebut una vegada, els qui ja han tastat el xarop de bastó. Perquè aleshores només amb alçar la mà o mostrar la porra, la multa o la llei coercitiva corresponent és suficient per activar el record que mai s'esborra.

Per això, un petit recordatori de tant en tant és suficient per apaivagar els anhels de revolta d'algú captiu en la seva pròpia ment. "Barcelona ha de ser bombardejada cada cinquanta anys" deia aquell, conscient que la dosi de record activa els anticossos de l'obediència.

Però compte, cal ser molt escrupolós en la dosi, perquè si se sobrepassa, provoca la reacció contrària, perquè quan la por esdevé pànic, el pànic de perdre-ho tot davant de quelcom o algú que no atén a raons, es converteix en una força il·limitada cap a la supervivència, on l'aspecte racional té poc a dir. Perquè l'instint de supervivència depassa qualsevol amenaça i supera la paüra. Aleshores de poc serveixen les intimidacions i coaccions, sobretot quan la llibertat és imprescindible, irrevocable i es porta a dins!